

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/105494,Prace-ekshumacyjne-w-miejscowosci-Stasin-gm-Konopnica-10-sierpnia-2020.html>
27.04.2024, 07:10

Prace ekshumacyjne w miejscowości Stasin gm. Konopnica - 10 sierpnia 2020

10 sierpnia 2020 r. w miejscowości Stasin (gm. Konopnica, pow. lubelski) odbyła się ekshumacja z grobu wojennego żołnierza Polskiej Organizacji Wojskowej Emila Brzozowskiego, który poległ w 1915 r. W ekshumacji, którą prowadziła firma Czarnik&Czarnik, udział wzięli przedstawiciele rodziny zmarłego oraz Naczelnik Oddziałowego Biura UWIM IPN w Lublinie dr hab. Jacek Romanek wraz pracownikami (Sylwia Kostyra, Paweł Skrok i Michał Durakiewicz).

W wyniku prac ekshumacyjnych zostały odnalezione szczątki ludzkie, które w obecności rodziny oraz ks. prof. dr hab. Andrzeja Szostka, złożono do grobu na cmentarzu przy ul. Białej w Lublinie. Również płytę z pierwotnego miejsca pochówku przeniesiono na grób na cmentarzu.

Prace zostały sfinansowane przez Oddziałowe Biuro UWIM IPN w Lublinie.

Emil Brzozowski ps. Emil urodził się w 1892 r. w Hrubieszowie (w materiałach jako data ur. figuruje również 30 lipca 1893 r). W 1914 r. wstąpił do formującej się w Lublinie Polskiej Organizacji Wojskowej, w grudniu tego samego roku – do Oddziału Lotnego Wojska Polskiego w Lublinie. W styczniu 1915 r. otrzymał rozkaz zorganizowania na Chełmszczyźnie obwodu POW, a także ośrodka czynnego oporu. Przeprowadził szereg akcji dewastacyjnych, głównie na trasie kolejki Chełm – Zamość. Następnie przeniósł się do Lublina, rozszerzając działalność na powiat lubelski. Po wytropieniu jego miejsca zamieszkania na Rurach, urządzono nocną zasadzkę, z której udało mu się zbiec pomimo, że został ranny. Na leczenie wyjechał do Warszawy. Po powrocie do zdrowia i Lublina otrzymał komendę organizacji wiejskich Okręgu Lubelskiego POW. W swej nowej kwaterze na Sławinku zorganizował skład broni krótkiej i długiej, materiałów rysunkowych i „bibuły”. Jego oddziały niszczyły połączenia telefoniczne i telegraficzne, a także mosty na trasie kolejowej Motycz – Annopol. W tym czasie był aktywnie poszukiwany przez Rosjan. W połowie lipca 1915 r. zginął w obławie „rozsiekany szablami przez Kozaków”.

Pośmiertnie został odznaczony krzyżem *Virtuti Militari* (1922 r) oraz Krzyżem Niepodległości z Mieczami (1931 r.).

W biogramie wykorzystano materiały Wojskowego Biura Historycznego oraz art. Piotra Głuchowskiego-Fedirko *Emil Brzozowski ps. Emil, żołnierz Oddziałów Lotnych Wojska Polskiego POW*, w: *Jastków 1915. W setną rocznicę bitwy*, red. C. Taracha.

Fot. :

Zbiory rodzinne (portret E. Brzozowskiego) oraz Sylwia Kostyra (OBUWiM Lublin).